

Bogusław Bojanowski

Łupowo, gm. Bogdaniec, woj. gorzowskie

Informator Archeologiczny : badania 15, 102-103

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadzili mgr Klemens Macewicz, mgr Krzysztof Spychała i mgr Sylwia Wuszkan /autorka sprawozdania/. Finansował WKZ w Opolu. Szósty sezon badań. Cmentarzysko kultury lużyckiej z okresu halsztackiego.

Stanowisko położone jest w odległości około 600 m na zachód od toru kolejowego, około 200 m na zachód od drogi do Lasowic Wielkich, około 350 m na południe od rzeki Bogacicy, obok lasu.

Stwierdzono naruszenie terenu nieprzebadanego w latach ubiegłych. W przeszłości był to teren uprawny, obecnie nieużytek poddany niekontrolowanej eksploatacji piasku przez miejscową ludność.

Podjęto kilkunastu badanie ratownicze, zakładając trzy niezbyt wielkie wykopy. Pierwszy o powierzchni około 20 m² usytuowany został przy niewielkim wybieżysku, na wschód od lasu i drogi polnej. Stratygrafia tego wykopu przedstawiała się następująco: pod warstwą orną o grubości około 15 cm wystąpiła 40 cm warstwa piasku, do którego przesiąknęła próchnica, pod nią znajdował się całec, a w nim zalegały obiekty archeologiczne. Odsłonięto i przebadano w jego obrębie 4 obiekty, wśród nich wyróżniono 1 grób popielnicowy, 2 groby szkieletowe i 1 jamę o nieokreślonej funkcji. Groby szkieletowe wyróżnione zostały na podstawie wymiarów, konsystencji i zabarwienia wypełniska, nie zachowały się żadne szczątki koštne. Wystąpiły jedynie niezbyt liczne fragmenty naczyń, a w grobie oznaczonym nr 2/81 znajdował się niewielki garnek chropowaty. W obu grobach wystąpiło po kilka dużych kamieni polnych, bez śladów przepalenia. Grób popielnicowy oznaczony nr 1/81 został częściowo zniszczony przed przybyciem archeologów. W jamie grobowej znajdowała się popielnica obsypana resztkami stosu i drobne fragmenty naczyń.

Drugi wykop założono przy północnym skraju zagajnika, na zachodniej ścianie niewielkiego wykopu eksploatacyjnego. Uwidocznili się w nim fragment grobu ciałopalnego, wschodnia jego część uległa zniszczeniu podczas "dzikiego" wybierania piasku. Obiekt zalegał bezpośrednio pod 20 cm warstwą orną. Na wyposażenie grobu składały się jedynie drobne fragmenty naczyń, obok nich wystąpiły kawałki spalonych kości, drobne węgielki drzewne i spalenizna.

Po zakończeniu eksploracji w/w obiektów, oczyszczono ściany pozostałych wykopów poeksploatacyjnych i wykonano niewielki wykop sprawdzający, biegnący wzdłuż drogi polnej. Nie stwierdzono tu śladów występowania obiektów archeologicznych.

ŁUPOWO, gm. Bogdaniec
woj. gorzowskie

Biuro Dokumentacji Zabytków
Konservator Zabytków
Archeologicznych
w Gorzowie Wlkp.

Badania prowadził mgr Bogusław Bojanowski. Finansował WKZ w Gorzowie Wlkp. Pierwszy sezon badań, Osada ludności kultury łużyckiej i ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego.

Osada usytuowana jest po prawej stronie linii kolejowej z Kostrzyna do Gorzowa Wlkp., koło nasypu kolejowego, wewnątrz terenu sztucznie obwałowanego.

Badania objęły powierzchnię 107,5 m², są kontynuacją prac wcześniejszych - z roku 1970, prowadzonych przez mgr. Tadeusza Sentowa na cmentarzyskach łużyckich, oddalonych o 100-150 m od osady w linii prostej. W bieżącym roku założono trzy wykopy.

Wykop I o wymiarach 3 x 2,5 m miał charakter sondażowo-rozpoznawczy. W trakcie eksploracji ujawniono w warstwie osadniczej dwie jamy odpadowe wypełnione materiałem ceramicznym i kośćmi zwierzęcymi. Warstwa osadnicza jednorodna - z materiałem halsztackim, jedynie na jej stropie minimalna domieszka ceramiki wczesnośredniowiecznej.

Wykop II o wymiarach 15 x 4 m zlokalizowany na przypuszczalnym skraju osady pozwolił rozpoznać tą część terenu. Z odkrytych nawarstwień wynikało, iż teren ten do połowy XIX wieku był zbiornikiem wodnym. W trakcie budowy nasypu kolejowego został zasypany i zrównany z tą częścią, na której znaleziono ślady po osadzie.

Wykop III o wymiarach 10 x 4 m założony na osi wykopu I ujawnił trzy jamy odpadowe oraz 7 palenisk kamiennych. Obiekty te zalegały na głębokości około 1 m pod powierzchnią. Nie stwierdzono konstrukcji mieszkalno-gospodarczych. Odkryty w obrębie tych obiektów materiał zabytkowy /ceramika kości zwierzęce, ości ryb, fragment przęślika i noża żelaznego/ pozwala stwierdzić, iż jamy wykorzystywane były przez ludność kultury łużyckiej z okresu halsztackiego, natomiast paleniska - krótkotrwałe - użytkowane były przez ludność wczesnośredniowieczną.

W oparciu o analizę materiału ceramicznego można datować osadę w jej fazie najstarszej na początek epoki żelaza /HC-HD/, a najmłodszej na przełom X/XI w. n. e. Usytuowana była nad niewielkim zbiornikiem wodnym połączonym z rzeką Wartą poprzez rozlewiska. Z wykonanych w części wschodniej sondaży wynika, iż osada zajmowała w tym rejonie przestrzeń o powierzchni około 0,5 ha. Zarówno w okresie halsztackim, jak też we wczesnym średniowieczu ludność tu zamieszkała zajmowała się hodowlą zwierząt, rybołówstwem.

Materiały znajdują się w Biurze Dokumentacji Zabytków - u Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Gorzowie Wlkp.

Prace badawcze na tym stanowisku zostały zakończone.

MADELY, gm. Pątnów
woj. sieradzkie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
i Etnograficzne
w Łodzi